Parlament Europejski
2024-2029

Komisja Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych

2024/2078(INI)

09.01.2025

PROJEKT SPRAWOZDANIA

Sprawozdanie Komisji na temat praworządności z 2024 r.
(2024/2078(INI))

Komisja Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych

Sprawozdawczyni: Ana Catarina Mendes

SPIS TREŚCI

Strona

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO 3

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie sprawozdania Komisji na temat praworządności z 2024 r.
(2024/2078(INI))

Parlament Europejski,

– uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej (TUE), w szczególności jego art. 2, art. 3 ust. 1, art. 3 ust. 3 akapit drugi, art. 4 ust. 3 oraz art. 5, 6, 7, 11, 19 i 49,

– uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), w szczególności artykuły dotyczące poszanowania, ochrony i wspierania demokracji, praworządności i praw podstawowych w Unii, w tym art. 70, 258, 259, 260, 263, 265 i 267,

– uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej („Karta”),

– uwzględniając orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE),

– uwzględniając komunikat Komisji z dnia 24 lipca 2024 r. pt. „Sprawozdanie na temat praworządności z 2024 r. – Sytuacja w zakresie praworządności w Unii Europejskiej” (COM(2024)0800),

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2020/2092 z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie ogólnego systemu warunkowości służącego ochronie budżetu Unii[1] (rozporządzenie dotyczące warunkowości w zakresie praworządności),

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej[2] (rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów),

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/692 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiające program „Obywatele, równość, prawa i wartości” oraz uchylające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1381/2013 i rozporządzenie Rady (UE) nr 390/2014[3],

– uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka,

– uwzględniając instrumenty ONZ dotyczące ochrony praw człowieka i podstawowych wolności oraz zalecenia i sprawozdania z powszechnego okresowego przeglądu praw

[1] Dz.U. L 433 z 22.12.2020, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj.
[2] Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj.
[3] Dz.U. L 156 z 5.5.2021, s. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/692/oj.

człowieka ONZ, a także orzecznictwo organów traktatowych ONZ i specjalne procedury Rady Praw Człowieka,

– uwzględniając europejską konwencję praw człowieka oraz Europejską kartę społeczną, orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz Europejskiego Komitetu Praw Społecznych, konwencje, zalecenia, rezolucje, opinie i sprawozdania Zgromadzenia Parlamentarnego, Komitetu Ministrów, Komisarza Praw Człowieka, Europejskiej Komisji przeciwko Rasizmowi i Nietolerancji, Komitetu Sterującego ds. Przeciwdziałania Dyskryminacji, Różnorodności i Włączenia Społecznego, Komisji Weneckiej oraz innych organów Rady Europy,

– uwzględniając Konwencję Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej,

– uwzględniając protokół ustaleń między Radą Europy a Unią Europejską z 23 maja 2007 r. oraz konkluzje Rady z dnia 30 stycznia 2023 r. w sprawie priorytetów UE w dziedzinie współpracy z Radą Europy w latach 2023–2024,

– uwzględniając uzasadniony wniosek Komisji z dnia 20 grudnia 2017 r. dotyczący decyzji Rady w sprawie stwierdzenia wyraźnego ryzyka poważnego naruszenia przez Rzeczpospolitą Polską zasady praworządności (COM(2017)0835), wydany zgodnie z art. 7 ust. 1 TUE,

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 25 października 2016 r. zawierającą zalecenia dla Komisji w kwestii utworzenia unijnego mechanizmu dotyczącego demokracji, praworządności i praw podstawowych[4],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 1 marca 2018 r. w sprawie decyzji Komisji o zastosowaniu art. 7 ust. 1 TUE w związku z sytuacją w Polsce[5],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 19 kwietnia 2018 r. w sprawie konieczności ustanowienia instrumentu na rzecz wartości europejskich wspierającego organizacje społeczeństwa obywatelskiego, które propagują wartości podstawowe w Unii Europejskiej na poziomie lokalnym i krajowym[6],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 12 września 2018 r. w sprawie wniosku wzywającego Radę do stwierdzenia, zgodnie z art. 7 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej, istnienia wyraźnego ryzyka poważnego naruszenia przez Węgry wartości, na których opiera się Unia[7],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 13 listopada 2018 r. w sprawie norm minimalnych dla mniejszości w UE[8],

[4] Dz.U. C 215 z 19.6.2018, s. 162.
[5] Dz.U. C 129 z 5.4.2019, s. 13.
[6] Dz.U. C 390 z 18.11.2019, s. 117.
[7] Dz.U. C 433 z 23.12.2019, s. 66.
[8] Dz.U. C 363 z 28.10.2020, s. 13.

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie potrzeby utworzenia kompleksowego mechanizmu UE na rzecz ochrony demokracji, praworządności i praw podstawowych[9],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 7 października 2020 r. w sprawie ustanowienia unijnego mechanizmu na rzecz demokracji, praworządności i praw podstawowych[10],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 13 listopada 2020 r. w sprawie wpływu środków stosowanych w odpowiedzi na pandemię COVID-19 na demokrację, praworządność i prawa podstawowe[11],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie europejskiej inicjatywy obywatelskiej „Minority SafePack – milion podpisów za różnorodnością w Europie”[12],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 10 czerwca 2021 r. w sprawie sytuacji w zakresie praworządności w Unii Europejskiej i stosowania rozporządzenia (UE, Euratom) 2020/2092 w sprawie warunkowości[13],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie sprawozdania Komisji na temat praworządności z 2020 r.[14],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 8 lipca 2021 r. w sprawie opracowania wytycznych dotyczących stosowania ogólnego systemu warunkowości służącego ochronie budżetu Unii[15],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 16 września 2021 r. zawierającą zalecenia dla Komisji w sprawie uznania przemocy ze względu na płeć za nową dziedzinę przestępczości wymienioną w art. 83 ust. 1 TFUE[16],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 11 listopada 2021 r. w sprawie wzmocnienia demokracji oraz wolności i pluralizmu mediów w UE – niewłaściwe wykorzystywanie postępowań cywilnych i karnych do uciszania dziennikarzy, organizacji pozarządowych i społeczeństwa obywatelskiego[17],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 15 grudnia 2021 r. w sprawie oceny środków mających na celu zapobieganie korupcji, nieprawidłowym wydatkom i niewłaściwemu wykorzystywaniu funduszy unijnych i krajowych w przypadku funduszy pomocy w sytuacjach nadzwyczajnych i obszarów wydatków kryzysowych[18],

---

[9] Dz.U. C 363 z 28.10.2020, s. 45.
[10] Dz.U. C 395 z 29.9.2021, s. 2.
[11] Dz.U. C 415 z 13.10.2021, s. 36.
[12] Dz.U. C 445 z 29.10.2021, s. 70.
[13] Dz.U. C 67 z 8.2.2022, s. 86.
[14] Dz.U. C 81 z 18.2.2022, s. 27.
[15] Dz.U. C 99 z 1.3.2022, s. 146.
[16] Dz.U. C 117 z 11.3.2022, s. 88.
[17] Dz.U. C 205 z 20.5.2022, s. 2.
[18] Dz.U. C 251 z 30.6.2022, s. 48.

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 8 marca 2022 r. w sprawie kurczącej się przestrzeni działania społeczeństwa obywatelskiego w Europie[19],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 10 marca 2022 r. w sprawie praworządności i konsekwencji wyroku TSUE[20],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 19 maja 2022 r. w sprawie sprawozdania Komisji na temat praworządności z 2021 r.[21],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 9 czerwca 2022 r. w sprawie praworządności i ewentualnego zatwierdzenia polskiego krajowego planu odbudowy (RRF)[22],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 15 września 2022 r. w sprawie sytuacji w zakresie praw podstawowych w Unii Europejskiej w latach 2020–2021[23],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 20 października 2022 r. w sprawie praworządności na Malcie pięć lat po zabójstwie Daphne Caruany Galizii[24],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 20 października 2022 r. w sprawie wzrostu liczby zbrodni popełnianych z nienawiści do osób LGBTIQ+ w całej Europie, w świetle niedawnego morderstwa homofobicznego w Słowacji[25],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 10 listopada 2022 r. w sprawie sprawiedliwości rasowej, niedyskryminacji i przeciwdziałania rasizmowi w UE[26],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 24 listopada 2022 r. w sprawie oceny przestrzegania przez Węgry warunków dotyczących praworządności na mocy rozporządzenia w sprawie warunkowości oraz stanu prac nad węgierskim planem odbudowy i zwiększania odporności[27],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 30 marca 2023 r. w sprawie sprawozdania na temat praworządności z 2022 r. – Sytuacja w zakresie praworządności w Unii Europejskiej[28],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 28 lutego 2024 r. pt. „Sprawozdanie w sprawie sprawozdania Komisji na temat praworządności z 2023 r.”[29],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 1 czerwca 2023 r. w sprawie łamania praworządności i praw podstawowych na Węgrzech oraz zamrożonych funduszy UE[30],

---

[19] Dz.U. C 347 z 9.9.2022, s. 2.
[20] Dz.U. C 347 z 9.9.2022, s. 168.
[21] Dz.U. C 479 z 16.12.2022, s. 18.
[22] Dz.U. C 493 z 27.12.2022, s. 108.
[23] Dz.U. C 125 z 5.4.2023, s. 80.
[24] Dz.U. C 149 z 28.4.2023, s. 15.
[25] Dz.U. C 149 z 28.4.2023, s. 22.
[26] Dz.U. C 161 z 5.5.2023, s. 10.
[27] Dz.U. C 167 z 11.5.2023, s. 74.
[28] Dz.U. C 341 z 27.9.2023, s. 2.
[29] Dz.U. C C/2024/6743 z 26.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6743/oj.
[30] Dz.U. C, C/2023/1223, 21.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1223/oj.

– uwzględniając swoje zalecenie z dnia 15 czerwca 2023 r. dla Rady i Komisji w następstwie dochodzenia w sprawie zarzutów naruszenia prawa Unii i niewłaściwego administrowania w jego stosowaniu w odniesieniu do oprogramowania Pegasus i równoważnego oprogramowania szpiegowskiego[31],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 11 lipca 2023 r. w sprawie prawa wyborczego, komisji śledczej i praworządności w Polsce[32],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 19 października 2023 r. w sprawie praworządności na Malcie: sytuacja sześć lat po zabójstwie Daphne Caruany Galizii i potrzeba ochrony dziennikarzy[33],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 18 stycznia 2024 r. w sprawie sytuacji w zakresie praw podstawowych w Unii Europejskiej – sprawozdanie roczne za lata 2022–2023[34],

– uwzględniając rezolucję 2262 (2019) Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy z dnia 24 stycznia 2019 r. w sprawie promowania praw osób należących do mniejszości narodowych,

– uwzględniając zalecenia i sprawozdania Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka, Wysokiego Komisarza ds. Mniejszości Narodowych, Przedstawiciela ds. Wolności Mediów oraz innych organów Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE), współpracę między UE a OBWE w zakresie demokratyzacji, rozwoju instytucjonalnego i praw człowieka oraz coroczne sprawozdanie OBWE w sprawie przestępstw z nienawiści, w którym uczestniczące strony zobowiązały się do przyjęcia ustawodawstwa przewidującego kary uwzględniające wagę przestępstwa z nienawiści, do podjęcia działań w celu przeciwdziałania niskiemu poziomowi zgłaszania oraz wprowadzenia lub do dalszego rozwoju działań w zakresie budowania zdolności dla funkcjonariuszy organów ścigania, prokuratury i sądownictwa w celu zapobiegania przestępstwom z nienawiści, ich dochodzenia i ścigania,

– uwzględniając sprawozdanie komisji śledczej PEGA oraz swoje zalecenie z dnia 15 czerwca 2023 r. dla Rady i Komisji w następstwie dochodzenia w sprawie zarzutów naruszenia prawa Unii i niewłaściwego administrowania w jego stosowaniu w odniesieniu do oprogramowania Pegasus i równoważnego oprogramowania szpiegowskiego[35],

– uwzględniając sprawozdania zawierające informacje zwrotne, sprawozdania z delegacji, pytania wymagające odpowiedzi na piśmie i odpowiedzi Grupy ds. Monitorowania Demokracji, Praworządności i Praw Podstawowych (DRFMG)[36],

– uwzględniając art. 55 Regulaminu,

---

[31] Dz.U. C, C/2024/494, 23.1.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/494/oj.
[32] Dz.U. C, C/2024/3995, 17.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3995/oj.
[33] Dz.U. C, C/2024/2656, 29.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2656/oj.
[34] Dz.U. C, C/2024/5739, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5739/oj.
[35] Dz.U. C, C/2024/494, 23.1.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/494/oj.
[36] Informacje na temat wszystkich działań monitorujących DRFMG można znaleźć na stronie: https://www.europarl.europa.eu/committees/pl/libe-democracy-rule-of-law-and-fundament/product-details/20190103CDT02662.

– uwzględniając opinię przedstawioną przez Komisję Prawną,

– uwzględniając sprawozdanie Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych (A10-0000/2025),

A. mając na uwadze, że Unia Europejska opiera się na wspólnych wartościach zapisanych w art. 2 TUE: poszanowaniu godności ludzkiej, wolności, demokracji, równości, praworządności i poszanowaniu praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości, oraz mając na uwadze, że wartości te są wspólne państwom członkowskim;

Wymiar sprawiedliwości i korupcja

1. podkreśla, że sprawiedliwy i dostępny wymiar sprawiedliwości jest podstawową zasadą praworządności, wymagającą niezależnego sądownictwa; przypomina, że dostęp do wymiaru sprawiedliwości ma zasadnicze znaczenie dla obywateli, jeśli chodzi o korzystanie przez nich z praw, zwalczanie dyskryminacji i pociąganie decydentów do odpowiedzialności;

2. zauważa, że Komisja napotkała wyzwania strukturalne związane z poprawą skuteczności sądownictwa w niektórych państwach członkowskich[37]; podkreśla potrzebę przejrzystych i opartych na osiągnięciach nominacji na wysokie stanowiska sędziowskie, bez ingerencji politycznej;

3. wzywa państwa członkowskie, aby bezzwłocznie wykonały zaległe wyroki, a także apeluje do Komisji, aby oceniła konsekwencje pod względem zgodności z prawem UE i w razie potrzeby wszczęła postępowania sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego;

4. z zadowoleniem przyjmuje przegląd dyrektywy o prawach ofiar[38], którego celem jest usunięcie luk prawnych, tak aby zagwarantować ofiarom dostęp do wymiaru sprawiedliwości i wsparcie;

5. ponawia swój apel do Komisji o szybkie zakończenie negocjacji w sprawie członkostwa UE w Grupie Państw Przeciwko Korupcji (GRECO) Rady Europy i domaga się, aby roczne sprawozdanie na temat praworządności obejmowało instytucje UE;

6. zauważa, że w niektórych państwach występuje tendencja do opóźniania lub niestosowania wyroków TSUE i apeluje o priorytetowe traktowanie wdrażania tych wyroków;

7. wzywa państwa członkowskie do zwiększenia przejrzystości i rozliczalności w instytucjach publicznych przez wzmocnienie ram antykorupcyjnych, ustanowienie niezależnych organów nadzoru, wspieranie ochrony sygnalistów, poprawę ram uczciwości i lobbing na potrzeby prawodawstwa; ubolewa nad brakiem istotnych

[37] Komunikat Komisji z dnia 24 lipca 2024 r. pt. „Sprawozdanie na temat praworządności z 2024 r.” (COM(2024)0800), załącznik z zaleceniami, s. 1, 9, 11, 19 i 24.
[38] Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/29/UE z dnia 25 października 2012 r. ustanawiająca normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw oraz zastępująca decyzję ramową Rady 2001/220/WSiSW (Dz.U. L 315 z 14.11.2012, s. 57, ELI:). http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj).

postępów w zwalczaniu korupcji na wysokim szczeblu w niektórych państwach członkowskich;

Pluralizm i wolność mediów

8. z zadowoleniem przyjmuje inicjatywy takie jak europejski akt o wolności mediów[39] i wzywa do jego szybkiego wdrożenia; wzywa państwa członkowskie, by zwiększyły przejrzystość przydziału reklam państwowych; wzywa Komisję do zapewnienia państwom członkowskim niezbędnej pomocy w transpozycji wspomnianego aktu;

9. wzywa państwa członkowskie do pełnego wdrożenia dyrektywy w sprawie strategicznych powództw zmierzających do stłumienia debaty publicznej[40] oraz zalecenia Komisji (UE) 2022/758 z dnia 27 kwietnia 2022 r. w sprawie ochrony dziennikarzy i obrońców praw człowieka, którzy angażują się w debatę publiczną, przed ewidentnie bezpodstawnymi lub stanowiącymi nadużycie postępowaniami sądowymi („strategiczne powództwa zmierzające do stłumienia debaty publicznej”)[41] oraz do przyjęcia kompleksowych krajowych środków przeciwdziałania SLAPP, które będą chronić dziennikarzy i zapewnią wsparcie osobom zagrożonym takimi powództwami;

10. wzywa państwa członkowskie do ochrony wolności i pluralizmu mediów, zapobiegania koncentracji własności mediów i zwalczania dezinformacji, w szczególności za pomocą solidnych przepisów i niezależnych organów regulacyjnych; zwraca uwagę, jak ważną rolę w demokracji odgrywają niezależni, stabilni nadawcy publiczni oraz podkreśla, że należy gwarantować finansowanie mediów publicznych;

11. zdecydowanie potępia kontrolę państwa i ingerencję polityczną w działalność mediów oraz apeluje o intensyfikację działań na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony dziennikarzy;

Organizacje społeczeństwa obywatelskiego

12. zgadza się z oceną Komisji, że organizacje społeczeństwa obywatelskiego i obrońcy praw człowieka mają zasadnicze znaczenie dla równowagi sił;

13. jest zaniepokojony coraz większą liczbą ograniczeń prawnych, problemów z finansowaniem i ataków, którym muszą stawiać czoło organizacje społeczeństwa obywatelskiego i obrońcy praw człowieka; apeluje o sprzyjające i wspierające ramy dla społeczeństwa obywatelskiego oraz ponownie podkreśla, jak ważne jest przyjęcie dyrektywy w sprawie przeciwdziałania SLAPP i realizacja zalecenia Komisji (UE) 2022/758 dla ochrony organizacji społeczeństwa obywatelskiego; uważa, że Komisja i

---

[39] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1083 z dnia 11 kwietnia 2024 r. w sprawie ustanowienia wspólnych ram dla usług medialnych na rynku wewnętrznym i zmiany dyrektywy 2010/13/UE (europejski akt o wolności mediów) (Dz.U. L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

[40] Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1069 z dnia 11 kwietnia 2024 r. w sprawie ochrony osób, które angażują się w debatę publiczną, przed oczywiście bezzasadnymi roszczeniami lub stanowiącymi nadużycie postępowaniami sądowymi („strategiczne powództwa zmierzające do stłumienia debaty publicznej”) (Dz.U. L, 2024/1069, 16.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj).

[41] Dz.U. L 138 z 17.5.2022, s. 30., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2022/758/oj.

państwa członkowskie powinny zwiększyć finansowanie organizacji społeczeństwa obywatelskiego;

Równość i niedyskryminacja wobec prawa

14. przypomina, że ramy prawne państw członkowskich muszą zapewniać równe traktowanie wobec prawa oraz propagować równość i prawo osób fizycznych do niedyskryminacji w postępowaniach sądowych; wzywa Komisję do podjęcia działań w przypadku nieprzestrzegania tych zasad; uważa, że praktyki dyskryminacyjne nie powinny utrudniać swobodnego przepływu osób w UE;

15. wzywa Komisję i państwa członkowskie do rozszerzenia podstawy prawnej UE w tej dziedzinie oraz do przedstawienia wniosku w sprawie przestępstw z nienawiści i mowy nienawiści; wzywa Radę do przyjęcia dyrektywy 2008/140[42];

16. apeluje o objęcie kobiet ochroną prawną, dodanie przemocy ze względu na płeć do katalogu przestępstw na mocy prawa UE, przedstawienia wniosku UE w sprawie przepisów dotyczących definicji gwałtu opartej na braku zgody oraz do zapisania w Karcie prawa dostępu do bezpiecznej i legalnej aborcji;

17. podkreśla, że wszyscy obywatele, niezależnie od obywatelstwa, miejsca urodzenia lub regularności przybycia do państw członkowskich, muszą być równi wobec prawa, i zachęca Komisję i państwa członkowskie do dalszego zwalczania dyskryminacji ze względu na przynależność państwową; wzywa Komisję do dopilnowania, aby przy wdrażaniu paktu o migracji i azylu państwa członkowskie przestrzegały zasady praworządności w swoich planach krajowych;

18. apeluje o dalsze zwalczanie dyskryminacji i przestępstw wymierzonych w grupy mniejszościowe oraz mniejszości narodowe, etniczne, językowe i religijne; wzywa Komisję do uwzględnienia filaru dotyczącego intensyfikacji walki z wszelkimi formami dyskryminacji w rocznym sprawozdaniu na temat praworządności;

Jednolity rynek i praworządność

19. podkreśla znaczenie praworządności dla funkcjonowania jednolitego rynku i stwierdza, że systemy sądowe, skuteczne ramy antykorupcyjne i ochrona wolności mediów mają zasadnicze znaczenie dla uczciwej konkurencji, pewności prawa i zaufania między podmiotami gospodarczymi[43];

Narzędzia służące przestrzeganiu praworządności i wymiar gospodarczy

20. wzywa Komisję, by dalej tworzyła bezpośrednie powiązania między instrumentami zapobiegawczymi i instrumentami reagowania oraz by wszczynała postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego przez stosowanie art. 7

[42] Wniosek Komisji dotyczący dyrektywy Rady w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania osób bez względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną (COM(2008)0426).
[43] Komunikat Komisji z dnia 24 lipca 2024 r. pt. „Sprawozdanie na temat praworządności z 2024 r.” (COM(2024)0800), s. 5.

TUE, ogólnego mechanizmu warunkowości i horyzontalnych warunków podstawowych określonych w Karcie;

21. podkreśla, że potrzebny jest kompleksowy mechanizm warunkowości gwarantujący zgodność z zasadami praworządności całego prawodawstwa UE, a nie tylko jego wymiaru budżetowego; wzywa Komisję do przedstawienia wniosku rozszerzającego zakres tego mechanizmu;

22. apeluje o wprowadzenie inteligentnej warunkowości, która umożliwiłaby omijanie rządów krajowych naruszających zasady praworządności i przekazywanie funduszy unijnych bezpośrednio gminom, organizacjom pozarządowym i innym podmiotom, które przestrzegają wartości UE;

Mechanizmy kontroli i równowagi

23. wzywa państwa członkowskie do powstrzymania się od nadmiernego stosowania przyspieszonych procedur, ponieważ mają one negatywny wpływ na jakość stanowienia prawa i demokrację; wzywa państwa członkowskie do ustanowienia przejrzystych procesów stanowienia prawa, co powinny poprzedzić systematyczne konsultacje z różnymi zainteresowanymi stronami;

24. wzywa państwa członkowskie do wzmocnienia niezależności krajowych organów nadzoru, aby zapewnić im zasoby i zagwarantować wolność od ingerencji politycznych; podkreśla znaczenie społeczeństwa obywatelskiego i obrońców praw człowieka, jeśli chodzi o propagowanie rozliczalności i ochronę praw podstawowych; ubolewa nad ograniczeniami działalności społeczeństwa obywatelskiego;

25. wyraża zaniepokojenie ingerencjami zagranicznymi w państwach członkowskich, w tym manipulacjami w mediach społecznościowych i dezinformacją; odnotowuje niedopuszczalne inicjatywy Elona Muska polegające na wykorzystywaniu platform mediów społecznościowych do manipulowania opinią publiczną w różnych państwach członkowskich; wzywa Komisję i państwa członkowskie do monitorowania tej sytuacji oraz do stosowania aktu o usługach cyfrowych[44] i aktu o rynkach cyfrowych[45], w tym w odpowiedzi na niedawną decyzję Mety w sprawie mechanizmów weryfikacji faktów;

Zalecenia

26. zachęca Komisję do stosowania jaśniejszych sformułowań w ocenie zgodności z wartościami zapisanymi w art. 2 TUE; apeluje o położenie większego nacisku na wdrażanie zaleceń dla poszczególnych krajów, a także na mechanizmy działań następczych i mierzalne poziomy odniesienia; proponuje, aby w celu zwiększenia jednolitości wprowadzono kompleksowy mechanizm monitorowania praworządności obejmujący wszystkie instytucje UE, państwa członkowskie i kraje kandydujące;

---

[44] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2065 z dnia 19 października 2022 r. w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych oraz zmiany dyrektywy 2000/31/WE (akt o usługach cyfrowych) (Dz.U. L 277 z 27.10.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

[45] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/1925 z dnia 14 września 2022 r. w sprawie kontestowalnych i uczciwych rynków w sektorze cyfrowym oraz zmiany dyrektyw (UE) 2019/1937 i (UE) 2020/1828 (akt o rynkach cyfrowych) (Dz.U. L 265 z 12.10.2022, s. 1, ELI: https://data.europa.eu/eli/reg/2022/1925/oj).

proponuje utworzenie stałej grupy ds. monitorowania naruszeń zasad praworządności przez państwa członkowskie;

27. podkreśla znaczenie niezależnych systemów sądowych i dostępu do bezpłatnej pomocy prawnej dla zapewnienia równego dostępu do wymiaru sprawiedliwości; przypomina, że odpowiednie zasoby, w tym infrastruktura i personel, mają zasadnicze znaczenie dla poprawy systemów wymiaru sprawiedliwości;

28. wzywa Komisję do zakończenia negocjacji w sprawie członkostwa UE w GRECO, co stanowiłoby kamień milowy w walce z korupcją;

29. wzywa państwa członkowskie do zapewnienia wolności, niezależności i pluralizmu mediów oraz do zwalczania dezinformacji; apeluje o szybkie wdrożenie europejskiego aktu o wolności mediów;

30. podkreśla rolę społeczeństwa obywatelskiego i niezależnych organów nadzoru w monitorowaniu i wspieraniu wdrażania zaleceń zawartych w sprawozdaniu na temat praworządności;apeluje o stworzenie ram zorganizowanego dialogu obywatelskiego, który umożliwi włączanie wkładu społeczeństwa obywatelskiego do rocznego cyklu sprawozdawczego dotyczącego praworządności, zgodnie z zaleceniami Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego (EKES)[46] i sieci społeczeństwa obywatelskiego[47]; ponownie podkreśla wagę szerokich konsultacji przy sporządzaniu sprawozdania;

31. podkreśla, że wolność pokojowego zgromadzania się oraz zrzeszania się i wypowiedzi są prawami podstawowymi chronionymi prawem międzynarodowym, które mają zasadnicze znaczenie dla demokracji i rozliczalności rządu; potępia zwiększoną presję na te prawa i odnotowuje tendencję do ich ograniczania; wzywa państwa członkowskie do dokładnego zbadania przypadków nadmiernego użycia siły i dyskryminującego traktowania przez organy ścigania;

32. uważa, że Komisja i państwa członkowskie powinny udoskonalić mechanizmy finansowania organizacji społeczeństwa obywatelskiego i inicjatyw wzmacniających wymiar sprawiedliwości i podtrzymujących niezależność sądów; zaleca, aby Komisja opracowała strategię ochrony społeczeństwa obywatelskiego i obrońców praw człowieka;

33. wzywa Komisję do uwzględnienia nowego filaru dotyczącego zwalczania wszelkich form dyskryminacji w rocznym sprawozdaniu na temat praworządności;

34. ponawia swój apel do Komisji o dalsze uwzględnianie w sprawozdaniu dotyczącym praworządności narzędzi reagowania, takich jak procedury przewidziane w art. 7 TUE, ogólny mechanizm warunkowości i postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego[48];

---

[46] Opinia EKES-u z 14 lutego 2024 r. pt. „Wzmocnienie dialogu obywatelskiego i demokracji uczestniczącej w UE: kierunki działań”.

[47] Społeczeństwo obywatelskie Europy, „Joint Civil Society Contribution on Civic Space to the 2024 Annual Rule of Law Report” [Wkład społeczeństwa obywatelskiego na temat przestrzeni obywatelskiej w roczne sprawozdanie na temat praworządności z 2024 r.], czerwiec 2024 r.

[48] Węgierski Komitet Helsiński, „Disregard for EU values: a snapshot of RoL issues in Hungary in light of the Article 7 procedure” [Brak poszanowania wartości UE: przegląd problemów związanych z praworządnością na

35. podkreśla znaczenie uwzględnienia kamieni milowych dotyczących praworządności w instrumentach finansowania takich jak RRF; ubolewa, że Węgry otrzymały fundusze unijne, chociaż w kraju tym występują niedociągnięcia w zakresie niezależności sądów i ram antykorupcyjnych; zaleca zawieszenie wypłat do czasu spełnienia wszystkich kryteriów praworządności;

36. uważa, że należy wzmocnić dialog międzyinstytucjonalny i współpracę w zakresie praworządności na szczeblu UE; apeluje o ustanowienie stałego dialogu międzyinstytucjonalnego na temat praworządności z udziałem m.in. Parlamentu, Rady i Komisji; wzywa Radę do zwiększenia inkluzywności dialogu na temat praworządności przez zapraszanie na swoje sesje innych instytucji, takich jak Komisja Wenecka, Komisarz Praw Człowieka i przedstawiciele Parlamentu;

37. zaleca, aby Komisja i państwa członkowskie monitorowały ingerencje zagraniczne, w szczególności wykorzystywanie mediów społecznościowych w celu manipulacji i w złych zamiarach, w tym przez osoby takie jak Elon Musk, które wykorzystują te media do wywierania wpływu na opinię publiczną i rozpowszechniania dezinformacji w Europie; podkreśla, że Komisja musi dopilnować, aby zasady praworządności właściwie stosowano w instytucjach UE, i wzywa do uwzględnienia instytucji UE w corocznym sprawozdaniu na temat praworządności;

38. z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Komisji, by uwzględniać Albanię, Czarnogórę, Macedonię Północną i Serbię w rocznych sprawozdaniach na temat praworządności, i zachęca do przeprowadzenia dokładnej oceny przestrzegania praworządności w tych krajach przystępujących;

°

° °

39. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.

Węgrzech w świetle procedury określonej w art. 7], 12 listopada 2024 r.